

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
หลักสูตรการทำผ้ามัดย้อม จำนวน 6 ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพความคิดสร้างสรรค์

ความเป็นมา

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองพิจิตร เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษาได้มองเห็นความสำคัญและช่องทางในการขยายอาชีพการทำผ้ามัดย้อมให้กับประชาชนที่ต้องการมีรายได้ ประกอบกับทางสำนักงาน กศน.ได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ให้สถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนให้กับประชาชนเพื่อเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งสำหรับประชาชนให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและนำไปประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชนได้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองพิจิตร จึงมีแนวคิดจัดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการทำผ้ามัดย้อมให้เป็นองค์ความรู้ ผ้ามัดย้อมเป็นอาชีพที่ทำขึ้นเพื่อเพิ่มมูลค่า สมัยก่อนการจะย้อมผ้าเพื่อไว้ใช้เองในครัวเรือน ฝีมือนั้นจะไม่ประณีตและไม่เรียบร้อยเพราะทำไว้ใช้เองในครัวเรือนและเป็นของฝากกับผู้ที่มาเยี่ยมเยือน ปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบการย้อมลวดลายสีสันทันเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย แต่ยังคงไว้ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีลวดลายมีลักษณะที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงกลายเป็นการทำผ้ามัดย้อมในรูปแบบใหม่ ที่มีใช้เพียงแค่การทำผ้าห่ม ผ้าพันคอ ผ้าเช็ดหน้า ที่ใช้ในครัวเรือนหรือนุ่งห่มภายในครอบครัว ความรู้และประสบการณ์การทำผ้ามัดย้อมมาประยุกต์ดัดแปลงทำเป็นงานทำมือชิ้นเล็ก ๆ และได้พัฒนาชิ้นงานให้ใหญ่ขึ้น เช่น ผ้าห่ม ผ้าคลุมเตียง ผ้าปูโต๊ะ ปลอกหมอน และในปัจจุบันแนวโน้มความต้องการผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยมือหรืองาน“Handmade” นั้นมีแนวโน้มที่สูงขึ้น

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองพิจิตร จึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรการทำผ้ามัดย้อมขึ้น เพื่อมุ่งพัฒนาคนให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำสร้างรายได้ อาชีพให้มีความมั่นคงสามารถทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายและนำเอาความรู้มาเทียบโอน เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ให้สอดคล้องกับศักยภาพพัฒนาตนเอง สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม มีความพร้อมที่จะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรการประกอบอาชีพที่ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. เป็นหลักสูตรการประกอบอาชีพที่ส่งเสริมการมีงานทำของประชาชน
3. เป็นหลักสูตรที่ยืดหยุ่น ทั้งเนื้อหา ระยะเวลาเรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้

จุดหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และมีทักษะในการทำผ้ามัดย้อม
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทำผ้ามัดย้อม
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้หลักสูตรการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพหรือว่างงาน
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ เพื่อสร้างรายได้เพิ่ม

ระยะเวลา จำนวน 6 ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมง
- ภาคปฏิบัติ 5 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหา 4 เรื่อง

1. ช่องทางการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม จำนวน 20 นาที
 - ความสำคัญในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม
 - แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม
 - การสำรวจทรัพยากรในการทำผ้ามัดย้อม
 - ทิศทางในการประกอบอาชีพ
2. ทักษะการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม จำนวน 5 ชั่วโมง
 - ความรู้พื้นฐานด้านการทำผ้ามัดย้อม
 - ขั้นตอนการทำผ้ามัดย้อม
3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม จำนวน 20 นาที
 - การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม
 - การจัดการตลาดในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม
4. โครงการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม จำนวน 20 นาที
 - ความสำคัญของโครงการประกอบอาชีพ
 - การตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการ
 - ประเมินโครงการ/ปรับปรุงโครงการ

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. จัดกิจกรรมสำรวจและวิเคราะห์ตนเอง ทรัพยากร อาชีพและความต้องการของตลาด เพื่อให้ผู้เรียนเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ
2. ฝึกทักษะการทำผ้ามัดย้อม
 - เรียนรู้จากวิทยากร
 - เรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อต่าง ๆ
 - เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
 - เรียนรู้จากกลุ่ม โดยการพบกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำผ้ามัดย้อม

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. วิทยากร

การวัดและประเมินผล

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ (ภาคทฤษฎี)	20 คะแนน
2. ด้านทักษะการปฏิบัติ (ชิ้นงาน)	40 คะแนน
3. ด้านคุณภาพของผลงาน/ผลการปฏิบัติ	40 คะแนน

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิปัตร์
3. วุฒิปัตร์การศึกษา ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการทำผ้ามัดย้อม จำนวน 6 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่องทางการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม	1. อธิบายความสำคัญในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อมได้ 2. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพในการทำผ้ามัดย้อมได้ 3. สำรวจทรัพยากรในการทำผ้ามัดย้อมในชุมชนได้ 4. บอกทิศทางอาชีพทางการประกอบอาชีพ 4.1 อธิบายเกี่ยวกับการทำผ้ามัดย้อม ลวดลายต่างๆได้ 4.2 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการทำผ้ามัดย้อมได้ 4.3 อธิบายขั้นตอนและสามารถปฏิบัติการทำผ้ามัดย้อมได้	1. ความสำคัญในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม 2. แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม 3. การสำรวจทรัพยากรในการทำผ้ามัดย้อม 4. ทิศทางในการประกอบอาชีพ	1.1 ศึกษาข้อมูลเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา เกี่ยวกับการทำผ้ามัดย้อมเพื่อเป็นข้อมูลในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม 1.2 สำรวจทรัพยากรในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อมที่มีในท้องถิ่น 1.3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มและสรุปองค์ความรู้ 1.4 ครู ผู้เรียน และผู้รู้ ร่วมกันอภิปรายทิศทางความก้าวหน้า และพัฒนาอาชีพการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อมในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ ร่วมทุน พ่อค้าคนกลาง แปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ โดยคำนึงถึงความเสี่ยง ความคุ้มค่า และความต้องการของตลาด	20 นาที	-
2. ทักษะการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานด้านการทำผ้ามัดย้อม 2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักขั้นตอนและสามารถทำผ้ามัดย้อมได้	<u>วัสดุและอุปกรณ์การทำผ้ามัดย้อม</u> - ผ้าสำหรับมัดย้อม - สีย้อมผ้า - เกลือเม็ด - กะละมัง - ถังน้ำ - ถูมียาง - กรรไกร - เข็ม	1. จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารของวัสดุ – อุปกรณ์การทำผ้ามัดย้อม 2. วิทยาการสาธิตการทำผ้ามัดย้อม และอธิบายอุปกรณ์หลักตามลำดับขั้นตอน		5 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		- ด้าย <u>วิธีการทำผ้ามัดย้อม</u> - นำผ้าที่ต้องการย้อม มามัดให้เกิดลวดลายที่ต้องการ - นำสีย้อมผ้า เกลือแกงและน้ำสะอาดไปตั้งไฟ - คนให้ส่วนผสมเข้ากัน รอจนน้ำเดือด แล้วค่อยใส่ผ้าที่เตรียมไว้ลงไปต้มประมาณ 3-5 นาที - ระหว่างนั้นควรใช้ไม้กดผ้าและพลิกผ้าเป็นระยะ เพื่อให้สีซึมเข้าเนื้อผ้าอย่างสม่ำเสมอ - เมื่อครบตามเวลาที่กำหนด ยกผ้าขึ้นแล้วแช่ลงในน้ำสะอาดทันทีพร้อมกับแกะอุปกรณ์มัดผ้าออก - ชักด้วยน้ำเปล่าให้สะอาด แล้วค่อยนำผ้าไปตากก่อนใช้			
3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม 2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถจัดการ การตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม	3.1 การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม - การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ - การลดต้นทุนการทำผ้ามัดย้อม 3.2 การจัดการตลาดในการประกอบอาชีพการทำผ้ามัดย้อม - การประชาสัมพันธ์ - การส่งเสริมการขาย	1. สำรวจและศึกษาแหล่งทำเล สถานที่ตั้ง ร้านหรือการจำหน่าย 2. ศึกษาต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม และดำเนินการตามกระบวนการจัดการตลาด เช่น การคิดต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขาย การส่งเสริมการขาย 3. ศึกษาข้อมูลการตลาด และวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน 4. การกำหนดทิศทางเป้าหมายกลยุทธ์ และแผนการ	20 นาที	-

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		- การกระจายสินค้าไปสู่ผู้บริโภค	จัดการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายการทำผ้ามัดย้อม		
4.โครงการ ประกอบอาชีพ การทำผ้ามัดย้อม	1 เขียนโครงการในแต่ละ องค์ประกอบให้เหมาะสมและ ถูกต้องได้ 2 ตรวจสอบความเป็นไปได้ของ โครงการ ประเมินโครงการ/ ปรับปรุงโครงการได้	4.1 การเขียนโครงการประกอบ อาชีพเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง 4.2 การตรวจสอบความเป็นไปได้ ของโครงการ การประเมินโครงการ/ ปรับปรุงโครงการ	4.1 จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการ ประกอบอาชีพ 4.2 กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการอาชีพของ ตนเองและตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการ และการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของ โครงการอาชีพ	20 นาที	